

ROZDZIAŁ 1: SZYBSZY OD LOKOMTYWY (1927 – 1939).

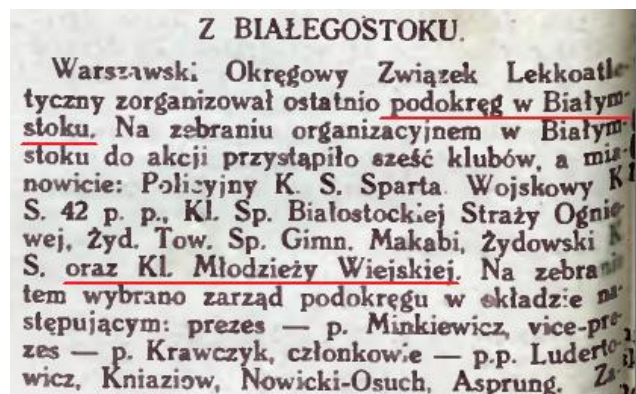
Wrześniowy debiut.

Podlasie Białostok to klub tradycyjnie kojarzący się ze środowiskiem wiejskich sportowców. A tego rodzaju stowarzyszenie istniało w Białymstoku już przed II wojną światową. Był nim, funkcjonujący w latach: 1927 – 1932 Klub Sportowy Związku Młodzieży Wiejskiej (KS ZMW).

Po raz pierwszy reprezentanci przedwojennego, białostockiego środowiska Związku Młodzieży Wiejskiej wystąpili na lekkoatletycznej bieżni w dniach 10-11 września 1927 roku. Wzięli oni wówczas udział w rozegranych na Stadionie Zwierzynieckim – Mistrzostwach Białegostoku.

ZMW Białostok był również w gronie sześciu klubów, które 16 stycznia 1928 roku utworzyły lekkoatletyczny Podokręg Białostocki. Wchodził on wprawdzie jeszcze w skład Okręgu Warszawskiego (na samodzielny Białostocki OZLA został przemianowany w 1930 roku), ale to właśnie od tej daty liczymy istnienie lekkoatletycznych organizacyjnych struktur związkowych w naszym regionie.

Fot. nr 1. Podana w „Dzienniku Białostockim” nr 260/1927 informacja o pierwszym w historii lekkoatletycznym starciu sportowców białostockiego Związku Młodzieży Wiejskiej – w rozegranych we wrześniu 1927 roku mistrzostwach Białegostoku. Skan – Podlaska Biblioteka Cyfrowa.

Fot. nr 3. I jeszcze ciekawa informacja zamieszczona w ogólnopolskim piśmie „Sport” z 10 marca 1930 roku o przekształceniu Podokręgu Białostockiego w samodzielny Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki. Skan – Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa.

Od sukcesów w ZMW Białostok na Igrzyska Olimpijskie w Berlinie.

Bardzo miłą sytuacją był fakt, że w barwach ZMW Białostok, pierwsze swoje sukcesy odnieśli bardzo słynni później lekkoatleci – Edward Luckhaus (głównie trójskokoczek, ale z powodzeniem uprawiający wiele innych konkurencji), Kazimierz Kuźmicki (średniodystansowiec) i Leon Kozłowski (dyskobol).

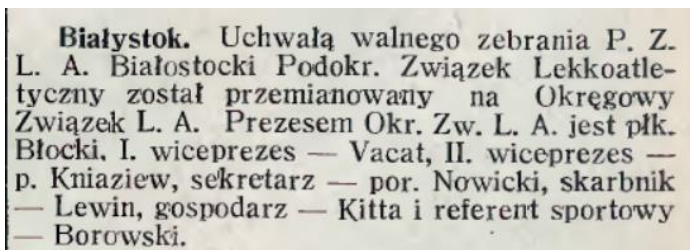
ZE SPORTU.

Wyniki tegorocznych zawodów lekko-atletycznych

Zawodników wystawili: P. K. S. Sparta, ŻKS., Jutrzenka, Szkoła Handlowa, Szkoła Rzemieślnicza i Związek Młodzieży Wiejskiej. Największą ilość punktów zdobyła Jutrzenka (23), następnie zaś Szkoła Handlowa i PKS. Sparta (po 20)

Pierwszy raz występujący na bieżni Związek Młodzieży Wiejskiej uzyskał kilka drugich miejsc, dając tym dowód, iż w niedługiej przyszłości będzie stanowił poważną konkurencję. — Zawody zorganizowane nieźle.

Fot. nr 2. ZMW Białostok wchodził także w skład 6 klubów, które w styczniu 1928 roku założyły lekkoatletyczny Podokręg Białostocki. Artykuł pochodzi z pisma „Stadion” nr 5/1928. Skan – Pomorska Biblioteka Cyfrowa.

Każdy z nich, jako zawodnik ZMW Białystok sięgnął po medale w Mistrzostwach Polski Seniorów, a Edward Luckhaus, w 1931 roku zdobył najcenniejszy z nich – złoty. Ten sam lekkoatleta na konto wiejskiego klubu z Białegostoku, rok wcześniej zapisał również ustanowienie rekordu Polski, z tym, że nie w trójskoku, ale w rzucie oszczepem (58 m 05 cm).

Natomiast później, gdy Luckhaus był już zawodnikiem Jagiellonii Białystok kontynuował on swoją wspaniałą passę sukcesów w trójskoku, dostępując zaszczytu występu w 1936 roku na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie. Był to pierwszy w historii start sportowca naszego regionu w prestiżowej, olimpijskiej rywalizacji.

Fot. nr 4. Edward Luckhaus – pierwszy w historii olimpijczyk z naszego regionu, serię swoich znakomych sukcesów zaczął jako lekkoatleta Klubu Sportowego ZMW Białystok. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Zdumienie pasażerów podmiejskich pociągów.

Z kolei Kazimierz Kuźmicki, jako reprezentant Warszawianki Warszawa w 1932 roku zdobył Mistrzostwo Polski na dystansie 1,5 kilometra, zaś w różnych zawodach był równorzędnym partnerem dla legendarnego, złotego medalisty olimpijskiego w biegu na 10 kilometrów – Janusza Kusocińskiego.

Talent biegacza z klubu ZMW Białystok po jego przejściu do stolicy podkreślano w artykułach zamieszczanych w ówczesnej prasie, w tym na łamach renomowanego „Przeglądu Sportowego”.

O Kazimierzu Kuźmickim krążyła ciekawa legenda, iż będąc zawodnikiem ZMW stosował oryginalną metodę treningową. Otóż ścigał się z białostockimi, podmiejskimi pociągami, będąc ku zdumieniu ich pasażerów, często szybszy od lokomotywy.

Natomiast Leon Kozłowski w barwach Legii Warszawa kontynuował w latach 30. swoją medalową passę w Mistrzostwach Polski w rzucie dyskiem.

Fot. nr 5. Kazimierz Kuźmicki prowadzi w jednym z ogólnopolskich biegów przed słynnym złotym medalistą olimpijskim – Januszem Kusocińskim. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Fot. nr 6. A to grupa lekkoatletów i działaczy ZMW Białystok na Stadionie Zwierzynieckim w 1931 roku. Jako 2 od lewej siedzi Maksymilian Ludertowicz, jedna z najbardziej znanych postaci w sportowej historii przedwojennego województwa białostockiego. Włożył on wiele pracy w rozwój organizacyjny, zarówno ZMW, jak i Jagiellonii. Fot. pismo „Stadjon”.

Medalowa wszechstronność.

Warto też poinformować, że w ZMW Białystok z powodzeniem uprawiały lekkoatletykę również panie. To reprezentantki tego klubu jako pierwsze w historii naszego regionu uzyskały czołowe lokaty w Mistrzostwach Polski Seniorek.

W 1931 roku, imponujące swoją wszechstronnością – Helena Tokarzewicz i Irena Daszuta zajęły – 4. i 5. miejsce w pięcioboju, a Sabina Gryc była 6. w biegu na 800 metrów.

Jeszcze cenniejsze laury, pierwsze dwie wymienione zawodniczki osiągnęły w mistrzowskich zmaganiach seniorek, gdy reprezentowały już barwy Jagiellonii. Obie one zdobyły srebrne medale – Helena Tokarzewicz w sezonie-1933 w skoku w dal, zaś Irena Daszuta w 1936 roku w biegu na 200 metrów.

Fot. nr 7. To zdjęcie przedstawia wprawdzie zawodniczki przedwojennej sekcji lekkiej atletyki Jagiellonii, ale większość z nich wcześniej z powodzeniem startowała w barwach ZMW Białystok.

W tym gronie była też Irena Daszuta (1 z prawej na dole), która jako reprezentantka ZMW zajęła w MP Seniorek 5. miejsce w pięcioboju, zaś dla Jagiellonii zdobyła w tych zawodach srebro w biegu na 200 metrów.

Warto jeszcze dodać, iż na powyższym zdjęciu – w środku, stoi legendarny prezes Jagiellonii z lat 30., ziemianin – Mikołaj Kawelin. Natomiast 1 z lewej, to wspomniany już, ofiarny działacz sportowy ZMW i Jagiellonii – Maksymilian Ludertowicz. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

W obecności Wojewody i Starosty.

Działalność klubu sportowego ZMW Białystok miała bardzo solidną podstawę organizacyjną. Opierała się ona na istniejących w ówczesnym województwie białostockim licznych kołach Związku Młodzieży Wiejskiej.

Z udziałem zawodników poszczególnych kół, organizowano w latach 1928 – 1931 wiele zawodów lekkoatletycznych. Odbywały się one także w małych miejscowościach, jak Barszczewo, czy Krasnoborki.

Do ich rozegrania nie trzeba było mieć stadionu sportowego, ale wystarczył kawałek zielonego terenu, na którym urządzano najprostszymi sposobami boiska sportowe, jako miejsca rywalizacji w różnego rodzaju – biegach, skokach i rzutach. Chodziło bowiem o jak największe rozpropagowanie sportu i kultury fizycznej w środowisku wiejskim.

Z kolei ogromnym zaszczytem dla przedwojennych wiejskich lekkoatletów z województwa białostockiego była możliwość startu na Stadionie Zwierzynieckim (Miejskim) w Białymstoku.

Po raz pierwszy stało się tak 6 maja 1928 roku, gdy rozegrany tam został mecz: Krypno – Juchnowiec. Miał on uroczystą otoczkę, jako że zawody zaszczytli swoją obecnością Wojewoda Białostocki – Karol Kirst i Starosta Białostocki – Mieczysław Bilek.

Fot. nr 8. Informacja w „Dzienniku Białostockim” z 7 maja 1928 roku o rozegranym dzień wcześniej na Stadionie Zwierzynieckim, w obecności Wojewody i Starosty, lekkoatletycznym meczu: Krypno – Juchnowiec. Skan – Podlaska Biblioteka Cyfrowa.

Ustąpienie organizacyjnego pola Jagiellonii.

W tej formule organizacyjnej było więc miejsce i na masowy i na wyczynowy sport. Jednak sezon 1931 okazał się ostatnim w dosyć krótkiej, ale bogatej w sukcesy, historii istnienia lekkoatletów ZMW Białystok.

Otóż pod koniec 1931 roku, coraz bardziej zaczęły dominować w białostockim środowisku sportowym opinie, aby stworzyć w mieście – jeden, silny organizacyjnie klub sportowy.

Ta idea uzyskała również poparcie władz samorządowych Białegostoku i władz państwowych (Wojewody).

W efekcie, 27 stycznia 1932 roku połączono dwa dotychczas istniejące oddzielnie kluby – KS ZMW Białystok oraz Wojskowy Klub Sportowego 42 Pułku Piechoty. W rezultacie tej organizacyjnej fuzji, pojawił się na sportowej mapie naszego regionu klub o jakże znanej nazwie – Jagiellonia Białystok.

Odtąd więc już, jak to już podano, w jagiellońskich barwach, kolejne laury zdobywali na lekkoatletycznych arenach dawni zawodnicy i zawodniczki ZMW Białystok z olimpijczykiem – Edwardem Luckhausem na czele.

Własny 2-tygodnik.

A wiele szczegółów o historii istnienia sekcji lekkoatletycznej KS ZMW można było dowiedzieć się z wydawanego na przełomie lat 20. i 30. dwutygodnika pn. „Wiadomości Wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej w Białymstoku”.

W tym piśmie zamieszczano nie tylko wyniki z zawodów, ale podawano szczegółowy kalendarz startów, przekazywano rady dotyczące treningów oraz informacje jak urządzać boiska sportowe, czy użytkować posiadany sprzęt.

Czuwano też nad tym, aby KS ZMW Białystok był sprawie działającym stowarzyszeniem sportowym, a jego zawodnicy byli zdyscyplinowanymi i wypełniającymi wszystkie przepisy organizacyjne, sportowcami. Przypominano np. o konieczności wyrobienia i posiadania legitymacji klubowych, bez których – jak ostrzegano – nikt nie będzie dopuszczony do uczestnictwa w lekkoatletycznych zmaganiach.

Zwycięstwo w Prezydenckich Dożynkach.

Oczywiście najbardziej miłe były opisy sportowych sukcesów lekkoatletów ZMW Białystok. A miały one różnorodny charakter. Przykładem tego jest zamieszczony na następnej stronie artykuł informujący o wspaniałym występie reprezentantów klubu, a zwłaszcza Edwarda Luckhausem, w zawodach sportowych rozgrywanych podczas Prezydenckich Dożynek organizowanych w 1928 roku w Spale.

Wiadomości sportowe

W dniu wczorajszym urządził Wojewódzki Komitet Młodzieży Wiejskiej mecz lekkoatletyczny gmin:

Krypno – Juchnowiec.

W ogólnej punktacji wygrał zespół Krypno 89:45. Po zawodach odbyły się gry ruchowe prowadzone przez p. Ślusarczyka.

Zawody powyższe zaszczylił swą obecnością p. Wojewoda Kirszt i p. Starosta Bilek.

Po zawodach p. Wojewoda przemawiał do zawodników, życząc im dalszej owocnej pracy. Jednocześnie przyrzekł zespołowi Krypna odwiedzić ich na miejscu.

Zawody powyższe mają wysokie znaczenie propagandowe, bowiem zawodnicy wiejscy mieli pierwszy raz sposobność zmierzyć siły swoje na stadionie miejskim.

Zawody odbyły się pod kierownictwem instruktora W. F. Młodzieży Wiejskiej p. Ludertowicza.
L. S.

P. 425330wh

WIADOMOŚCI WOJEWÓDZKIEGO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ

W BIAŁYMSTOKU (ul. Kraszewskiego 9, tel. 7-74).
KOMUNIKAT DWUTYGODNIOWY

№ 5. Białystok, dnia 4 października 1928 r.

„Trzeba z żywymi iść naprzód,
po życie sięgać nowe”.
(Hasło Zw. Młodzieży Wiejskiej).

Do wszystkich Kół Młodzieży Wiejskiej.

Przepraszamy bardzo Szanowne Koleżeństwo, że nastąpiła 6-tygodniowa przerwa w wydawaniu „Wiadomości”; stało się to jednak nie z naszej winy. Powodem był brak środków, powstały skutkiem niewypłacenia nam należnych subsydjów. Mimo to jednak będziemy się starali kontynuować z Wami zawsze utrzymać i służyć wskazówkami w dalszej pracy. Następne numery „Wiadomości” wychodzić będą regularnie.

Dziesięciolecie Niepodległości Państwa Polskiego.

Dnia 11 listopada 1928 roku minie 10 lat od czasu, kiedy krwią i znojem trudem najlepszych swych synów – Ojczyzna nasza zdobyła niepodległość i samodzielność państwową, a następnie dzięki wyjątkowej pracy Jej największego Syna, Wodza Narodu Marszałka Józefa Piłsudskiego, opierającego się o najszersze masy ludowe, państwo nasze stanęło w pierwszych szeregach mocarstw kulturalnych i gospodarczo zorganizowanych.

Dlatego też dzień ten uczcić musimy w sposób jaknajbardziej uroczysty, tembardziej, że z dniem tym wiąże się dziesięciolecie pracy naszej organizacji dla dobra społeczeństwa i Państwa Polskiego.

W całym państwie organizują się w tym celu Komitety Społeczne, dla zorganizowania Święta 10-lecia Niepodległości. My na uboczu stać nie możemy i wzywamy zatem wszystkie Koła Młodzieży Wiejskiej, ażeby tam, gdzie komitety takie istnieją, wysłały do nich swoich przedstawicieli i zgłosiły całkowity udział swej pracy w Święcie.

Tam natomiast, gdzie komitetów takich jeszcze niema, Koła Młodzieży winny takowe zorganizować, nawiązać kontakt z komitetem gminnym i wspólnie zorganizować we wsi uroczystość. Proponowaną część programu uroczystości podajemy w planie pracy dla sekcji teatralnej Koła.

Sprawozdania z obchodu należy nam nadsyłać.

Nasze zwycięstwa Dożynkowe.

Po całorocznej pracy w naszych gromadach związkowych pojechaliśmy na Dożynki, by poszczycić się dorobkiem pracy i złożyć hołd Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej. Gromada nasza, jaka sta-

wiała się w Spale, liczyła przeszło 600 ludzi. Podróż upłynęła nam wesoło, wagony rozbrzmiewały śpiewami obojętnej młodzieży, a zwłaszcza wesoło nastrojonych koleżanek.

W sobotę dnia 24.VIII przeprowadziliśmy próby ćwiczeń naszej grupy sportowej, liczącej przeszło 70 osób. W niedzielę odbyła się Msza św., korowód organizacji przed Panem Prezydentem, oraz składanie wieńców Dożynkowych i podarków Najwyższemu Gospodarzowi Państwa, przyczem przedstawiciele naszej organizacji wygłosili szereg przemówień. W pochodzie wyróżniła się nader dodatkowo grupa koleżanek-Kurpianek oraz malownicza grupa wieńcowa litewskiej ludności rolniczej i dyscyplinowana grupa sportowa, defilująca dziarsko przed Panem Prezydentem w przepięknych kostiumach sportowych naszego Związku.

Trzeciego dnia odbyły się zawody sportowe, w których brały udział wszystkie organizacje rolnicze, podczas których nam przypadł zaszczyt reprezentowania Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej. Konkurencja była nader silna, gdyż stało ogółem do 500 zawodników ze wszystkich zakątków Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaufania, jakim nas obdarzono, nie nadużyliśmy i zwyciężyliśmy w takiej formie, że pochwałom i gratulacjom końca nie było.

Wynik sztafety z Tomaszowa do Spawy (9 km.) był następujący:

I miejsce i duży srebrny puchar Pana Prezydenta zdobyła nasza drużyna w czasie 26 min. 42,6 sek.

II. Zw. Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej (Wspólna).

III. Związek Młodzieży Ludowej z Małopolski.

IV. Związek Osadników Wojskowych.

Podajemy nazwiska tych kolegów, którzy biegli w naszej sztafecie: 1. Borowski J., 2. Hepke T., 3. Tydelski Wł., 4. Roszkowski Cz., 5. Kuberski J., 6. Samecko J., 7. Woroszytło D., 8. Kuźmicki Konst., 9. Kuźmicki Kazim.

Oprócz pucharu zdobyliśmy poraż drugi brązową statuę, nagrodę przechodnią, przeznaczoną dla najlepszego zespołu.

Był to pierwszy sukces, a zaraz potem posypały się na nas nowe nagrody i tak: w trójboju męskim I miejsce zajął kol. Luckhaus Edward, zdobywając dla Związku śliczny puchar srebrny Pana Prezydenta, zaś dla siebie 2 statuetki brązowe za I miejsce w skoku wdal (6 metr.) i za I miejsce w pchnięciu kulą (10 m. 41 cm.).

Jeśli weźmiemy pod uwagę ilość startujących zawodników, których było przeszło 150, to zwycięstwo kol. Luckhause było świetne.

Fot. nr 9. Ukazujący się na przelomie lat 20/30. dwutygodnik pn. „Wiadomości Wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej w Białymstoku” szeroko informował o sukcesach lekkoatletów ZMW Białystok.

Oto artykuł o bardzo dobrym ich występie w zawodach sportowych rozegranych z okazji Prezydenckich Dożynek w 1928 roku w Spale. Szczególnie był komplementowany Edward Luckhaus. Skan – Podlaska Biblioteka Cyfrowa.